

مفتی محمد شفیع
ابن سید
عبد القیوم
مکملہ

مسئلہ شہادۂ

ضرورت بحث :

پاسخ به این سوال که آیا شناخت امکان دارد ، ابزار و منابع آن چیست ؟

مسئله شناخت:

- امکان آن نمی شود ————— سوفیست ها ← ریشه حس
 هر دو ممکن الخطا
 عقل
 می شود ← شروع آن از شک
 می شود ← قرآن اصل آن : تأیید
 تحریک بر شناخت جهان ، خود و ...

• منابع شناخت طبیعت (عالم جسمانی ، زمان ، مکان ، حرکت ، زندگی) افلاطون : مخالف
دکارت : مخالف
راسل : مخالف

عقل : خرد و قدرت تفکر انسان

قلب و دل — مادیون : مخالف
غیر مادیون : موافق

تاریخ : جامعه در حال حرکت و جریان — در حال ثبات : جامعه شناسی
* { در حال تحول : فلسفه تاریخ

* تأکید قرآن بر جامعه و تاریخ ← علامت — تصادفی نیست
جبری نیست
مدنیت

• ابزار شناخت — حواس : از طبیعت ← قرآن : سمع و بصر و...

استدلال عقلی و منطقی : از قوه عاقله — دسته بندی اشیا

تعمیم و کلیت دادن

تجربید : جدا کردن امور غیر منفک در خارج

عمل و تجربه : از رفتار بیرونی و خارجی

تزکیه نفس : از دل — بصیرت بخش به عقل

قرآن ← والذین جاهدوا...

قد افلح ...

ان تتقوا الله ...

الهام به عقل

•

ملاک شناخت

حقیقت

فلاسفه قدیم : تطابق شناخت با واقع

کنت : اندیشه های موجود در ذهن فرد

پاسخ : حقیقت واحد است

سنی ها : اجماع علمای هر عصر

جیمز : حق = مفید → کلیات بله ولی جزئیات شاید

ماتریالیسم → نسبی بودن حقیقت و خطا → حقیقت یک چیز است

اندیشه تأیید شده توسط عقل (تکامل) → حقیقت زمان

بردار نیست

شناخت

علمای قدیم : شناخت خود معیار

علمای جدید : عمل ملاک شناخت صحیح → همه جا جواب نمی دهد

همین جمله قابل تجربه عملی نیست

وقتی درست است که گزینه دیگری نباشد

• تکمله — عمل کلید اندیشه است — فلاسفه اسلامی عمل و تجربه را قبول دارند
این تنها راه نیست

شناخت جامعه و تاریخ — فقط عمل جمعی در شناخت جامعه و تاریخ معیار شناخت
است — غلط

محتوا ، انگیزه ، متد ، موضوعات ، انواع (جامد و پویا) ، ثبات و تغییر ، تکامل ، موقت
یا دائم شناخت